

STUDIJŲ KOKYBĖS VERTINIMO CENTRAS

Europos humanitarinis universitetas
KETINAMOS VYKDYTI STUDIJŲ PROGRAMOS
Verslo ekonomika
VERTINIMO IŠVADOS

Ekspertų grupė:

1. Prof. dr. Valdonė Darškuvienė (grupės vadovė), akademinės bendruomenės atstovė
2. Prof. dr. Vytautas Juščius, akademinės bendruomenės atstovas
3. Karolina Jonuškaitė, akademinės bendruomenės narė, studentų atstovė

Vertinimo koordinadorius – dr. Tomas Nemunas Mickevičius

2023

Vilnius

DUOMENYS APIE PROGRAMĄ

Studijų programos pavadinimas	Verslo ekonomika
Studijų kryptių grupė (-ės)	Socialiniai mokslai (J)
Studijų kryptis (-ys)	Ekonomika (J01)
Studijų programos rūšis	Universitetinės pagrindinės
Studijų pakopa	Pirmoji
Studijų forma (trukmė metais)	Nuolatinė (3,5 m.)
Studijų programos apimtis kreditais	210 ECTS
Suteikiamas laipsnis ir (ar) profesinė kvalifikacija	Socialinių mokslų bakalauras

TURINYS

I. ĮŽANGA.....	4
II. PROGRAMOS ANALIZĖ	5
2.1. Studijų tikslai, rezultatai ir turinys.....	5
2.2. Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos.....	10
2.4. Studijavimas, studijų pasiekimai ir absolventų užimtumas.....	14
2.5. Dėstytojai	18
2.6. Studijų materialieji ištekliai.....	20
2.7. Studijų kokybės valdymas ir viešinimas.....	22
III. REKOMENDACIJOS	25
IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS	26

I. IŽANGA

Teikiamas dokumentas skirtas įvertinti Europos humanitarinio universiteto (EHU) ketinamą vykdyti pirmosios pakopos studijų programą „Verslo ekonomika“ ekonomikos studijų kryptyje. Vertinimą atlikusi ekspertų grupė vadovavosi Ketinamų vykdyti studijų programų vertinimo metodika (patvirtinta Studijų kokybės vertinimo centro direktoriaus 2019 m. gruodžio 31 d. įsakymu Nr. V-149), Bendraisiais studijų vykdymo reikalavimais (patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2016 m. gruodžio 30 d. įsakymu Nr. V-1168), Ekonomikos studijų krypties aprašu (patvirtintu Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministro 2015 m. liepos 23 d. įsakymu Nr. V-818), Studijų išorinio vertinimo ir akreditavimo tvarkos aprašu, vertinamosiomis sritimis ir rodikliais, patvirtintais Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. liepos 17 d. įsakymu Nr. V-835 (nauja redakcija patvirtinta Lietuvos Respublikos švietimo, mokslo ir sporto ministro 2019 m. gruodžio 20 d. įsakymu Nr. V-1535), taip pat Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatomis ir gairėmis.

Ketinama vykdyti ekonomikos studijų krypties pirmosios pakopos studijų programa „Verslo ekonomika“ (toliau – Programa) buvo vertinama remiantis Programos rengėjų pateiktu Programos aprašu (toliau – Aprašas) bei vizito į Europos humanitarinio universitetą (toliau – EHU, Universitetas) išvalgomis. Vizitas buvo organizuotas 2023 m. spalio 9 d., o jo metu įvykusių atvirų ir dalykiškų susitikimų metu su EHU administracija, Programos aprašo rengimo grupe, numatomais Programos dėstytojais ir socialiniais partneriais buvo atsakyta į visus ekspertams iškilusius klausimus bei pateikti Programos aprašo patikslinimai.

Ekspertų grupė, susipažinusi su gautais dokumentais, įvertinusi teisės aktų keliamus reikalavimus, po diskusijų su Kolegijos bendruomene ir socialiniais partneriais, patikslinusi dokumentuose pateiktą informaciją bei įvertinusi intelektualiąją, materialiąją ir metodinę naujosios Programos bazę, parengė ir 2023 m. lapkričio 24 d. SKVC pateikė Programos vertinimo išvadas, kurios 2023 m. gruodžio 15 d. buvo apsvarstytos SKVC studijų vertinimo komisijoje ir gražintos ekspertams patikslinti. Ekspertų patikslintoms (pateikti papildomi argumentai, patikslinti vertinimo balai) išvadoms pritarta komisijos 2024 m. sausio 12 d. posėdyje.

II. PROGRAMOS ANALIZĖ

2.1. STUDIJŲ TIKSLAI, REZULTATAI IR TURINYS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties visuomenės ir (ar) darbo rinkos poreikiams (egzilio sąlygomis veikiančiai aukštajai mokyklai netaikoma) įvertinimas.*

EHU yra egzilio sąlygomis veikianti aukštoji mokykla, tad šis rodiklis yra netaikomas. Vis tik Apraše rengėjai glaustai pateikia Programos kontekstą, remdamiesi STRATA parengta specialistų paklausos prognoze 2020–2026 metams. Kadangi numatoma, jog ekonomistų, o taip pat bendrųjų ekonomisto kompetencijų turinčių specialistų poreikis Lietuvoje nuolat augs, daroma išvada, jog pasilikusiems dirbti šalyje absolventams darbo rinkos aplinka bus palanki. Argumentuojamas Programos poreikis specialistams, siejantiems savo profesinę ateitį su Baltarusija ar regionu, taip pat siejantiems kompetencijų tobulinimo galimybės, šiuo metu dirbantiesiems Baltarusijoje (bei regione).

- *Programos tikslų ir studijų rezultatų atitikties institucijos misijai, veiklos tikslams ir strategijai įvertinimas.*

Programa neabejotinai aktuali, skirta atliepti šiuolaikinius verslo bei viešojo sektoriaus vystymo ir valdymo tobulinimo poreikius, ypač ekonominės analizės srityje. Tiek privataus, tiek viešojo sektoriaus įmonių vadovai siekia efektyvaus organizacijų valdymo, inovatyvių analitinių bei valdymo instrumentų bei priemonių kūrimo ir adaptavimo verslo ekonominei analizei, rizikos vertinimui bei valdymui realizuojant į vietines bei užsienio rinkas orientuotas plėtros strategijas bei ilgalaikį verslo vertės kūrimą. Šiems tikslams įgyvendinti neabejotinai reikia suformuoti tinkamas globaliame pasaulyje veikiančių organizacijų darbuotojų, tame tarpe ir ekonominės analizės, kompetencijas. Tad galima teigti, jog neabejotinai egzistuoja trūkumas ekonomikos specialistų, turinčių tiek teorinius pagrindus, tiek ir praktinius įgūdžius, bei gebančių kompleksiskai spręsti ekonominės analizės problemas, o taip pat tinkamai atlikti su jomis susijusias funkcijas įmonėse bei organizacijose.

Programos tikslas ir rezultatai yra pateikti pakankamai išsamiai. Programa pirmiausiai yra orientuota į studentų iš Baltarusijos studijas Lietuvos Respublikos teritorijoje dėl susiklosčiusios

politinės situacijos, atliepiant progresyviosios Baltarusijos (ir viso regiono) visuomenės poreikius bei ateities perspektyvas, atkuriant ekonomiką, tuo pačiu – į nūdienos ekonominės raidos iššūkius.

Programos tikslas - išugdyti kūrybingą, analitišką, iniciatyvų, bendradarbiaujantį, atsakingą ekonomistą, gebantį remtis tvirtomis, integraliomis fundamentaliomis ir taikomosiomis žiniomis apie ekonominių sistemų funkcionavimą ir kaitą, turintį kompleksinių šiuolaikinių tyrimų metodų ekonomikos ir susijusiose srityse įgūdžius, gebantį atlikti ekonomisto funkcijas ir įgytas kompetencijas taikyti konstruktyviai, pvz., spręsti mokslines ir praktines tradicinių ir inovatyvių verslo sričių ekonomikos problemas, prognozuoti mikro ir makro ekonominių reiškinių tendencijas plačiame ir iššūkių kupiname socialiniame kontekste ir veikti jame; gebantį konkuruoti sparčiai besikeičiančioje ekonomikos ir verslo aplinkoje. Ekspertų nuomone, tikslas galėjo būti suformuluotas paprasčiau. Jame nebūtina minėti konkrečių studijų dalykų.

Galima pripažinti, jog Programos kryptingumas, o taip pat ir įvardinti studijų rezultatai pilnai dera su Universiteto misija, veiklos tikslais ir strategija, kurie numato užtikrinti į studentą orientuotas aukštos kokybės studijas ir tarptautines studentų patirtis, siekti pilietiškos ir Europos vertybes puoselėjančios studentų bendruomenės. Pritartina, kad programos tikslas ir rezultatai dera su EHU vertybėmis - siekti aukštų studentų rezultatų, demokratinių nuostatų ir sąveikos su aplinka lankstumo, sukuriant liberalią mokymo ir mokymosi aplinką ir ugdant kritinį studentų mąstymą.

Programa atitinka Universiteto siekį išplėsti studijų krypčių lauką dar viena – ekonomikos – studijų kryptimi. Iki šiol Universitete vykdyta *Pasaulio politikos ir ekonomikos* programa, nors pasižymi tarpkryptiškumu, tačiau registruota politikos studijų kryptyje. Universitete galima jau vykdomos ir naujai parengtos Programos sinergija.

Programa parengta ir registruojama vykdymui rusų bei anglų kalbomis, vis tik Aprašas detaliau neatskleidžia, kaip tai būtų įgyvendinama. Programos rengėjai pabrėžia, jog nei viena ekonomikos krypties studijų programa Lietuvoje nėra dėstoma rusų kalba, tad studentams suteikiamos tokios galimybės yra vienas iš jos išskirtinumų.

- *Programos atitiktis teisės aktų reikalavimams įvertinimas.*

Aprašo skyriuje „Studijų programos tikslų ir studijų rezultatų atitiktis teisės aktų reikalavimams“ demonstruojamos Programos sąsajos su pagrindiniais studijų programų vykdymą reglamentuojančiais Lietuvos Respublikos teisės aktais. Programa parengta atsižvelgiant į

Lietuvos kvalifikacijų sandarą, kuri atitinka Europos kvalifikacijų sandarą. Programos tikslas, nors suformuluotas sudėtingai bei tikslintinas, numatomi studijų rezultatai apskritai dera su ekonomikos studijų krypties aprašo reikalavimais.

Programos sandara, apimtis, privalomų, bendrųjų universitetinių bei pasirenkamųjų dalykų struktūra, numatyti mokymosi bei pasiekimų vertinimo metodai atitinka galiojantį pirmosios pakopos studijų reglamentavimą. Bendra studijų programos apimtis – 210 kreditų, iš jų 183 kreditai yra skirti studijų krypties dalykams, bendrųjų universitetinių dalykų kreditų apimtis – 24, po 15 kreditų yra skirta praktikai bei bakalauro baigiamajam darbui. Apibendrinta informacija apie Programos struktūrą pateikta Aprašo 10 psl., o apie numatomų Programos studijų rezultatų bei studijų dalykų rezultatų sąsajas - 1 priede. Studijų dalyko siekiniai, studijų ir jų vertinimo metodai bei sąsajos tarp jų, o taip pat vertinimo strategija bei kriterijai yra nurodyti kiekvieno dalyko apraše.

- *Programos studijų tikslų, studijų rezultatų, mokymo (-si) ir vertinimo metodų suderinamumo įvertinimas.*

Numatomi Programos studijų rezultatai atitinka ekonomikos studijų krypties apraše išskirtus pagrindinius elementus: žinias ir jų taikymą, gebėjimą vykdyti tyrimus, specialiuosius gebėjimus, socialinius gebėjimus ir asmeninius gebėjimus.

Programoje numatyti labai įvairūs mokymo(si) metodai, anot Programos rengėjų, leisiantys pasiekti numatomus Programos studijų rezultatus (siekinius). Tačiau analizuojant Aprašo 3-iaame priede pateiktus dalykų aprašus, galima teigti, jog kai kurių dalykų studijų rezultatų (siekinių), studijų metodų ir studentų pasiekimų vertinimo metodų turinys bei suderinamumas su Programos siekiniais kelia pagrįstą abejonių.

„Įmonių finansų“ dalyko apraše nurodytas studijų programos rezultatas (siekinys) „Gebės įvertinti ir prognozuoti ekonominius pokyčius organizacijos, šalies ir tarptautiniame lygmenyje“. Sunku suprasti, kodėl besimokant apie įmonių finansus teks prognozuoti ekonominius pokyčius tarptautiniame lygmenyje. Šiame studijų dalyke studentai turėtų mokytis, kaip įmonė reaguoja į ekonominius pokyčius šalies ir tarptautiniame lygmenyje, o prognozavimas tikslingas makroekonomikos studijų dalyke. Be to, įvardintas konkretus studijų dalyko siekinys nedera su Programos siekiniu. Studijų dalyke „Duomenų mokslas“ - tikslintinos atsiskaitymo formos – abejotinas ir individualios kūrybinės užduoties, ir grupinės kūrybinės užduoties tikslingumas. Nėra racionalu taikyti atsiskaitymą esė forma. Įprastai tokio pobūdžio studijų dalyke studentai

prašomi programuoti ir analizuoti gautus rezultatus, o šiame studijų dalyke kritiškai vertintinas dviejų galutinių atsiskaitymo formų taikymas - programinio kodo ir esė (raštu) vertinimas. Ekonometrijos studijų dalyko apraše nurodyta, jog bus naudojamos MS Excel programa, tačiau studentai mokysis ARIMA, ARCH-GARCH modelius ir laiko eilučių analizę, kuriuos vargu ar įmanoma išmokyti praktiškai pritaikyti be rimtesnės programinės įrangos. „Programavimo metodai ekonomikoje ir versle“ studijų dalyko apraše nurodyta, jog bus naudojamos R, Python programos. Šios programos turėtų būti taikomos ir ekonometrijos, duomenų mokslo, statistikos empirinio projekto dalykuose, tačiau jų aprašymuose neminimos. Tai rodo menką dalykų tarpusavio susietumą. Ekspertai pastebi, jog numatoma taikyti įvairias atsiskaitymo formas, iš studentų pusės reikalaujančias gana didelio indėlio. Vis tik nedidelė kai kurių atsiskaitymų vertė (5%) darys mažai įtakos galutiniam balui ir vargu, ar motyvuos studentus juos atlikti, o tuo labiau – atlikti kokybiškai bei pasiekti numatytus tiek Programos, tiek dalyko studijų rezultatus (siekinius).

- *Programos dalykų (modulių) visumos, užtikrinančios studento nuoseklų kompetencijų ugdymą(-si) įvertinimas.*

Programos dalykų sudėtis yra pakankamai logiška ir nuosekli, pradedant bendrauniversitetinių studijų dalykų žiniomis, pereinant prie pamatinių ekonomikos dalykų bei specialiųjų studijų dalykų bei tarpdisciplininių dalykų žinių, kas užtikrina nuoseklų kompetencijų augimą. EHU taikomas „Liberal Arts“ studijų modelis atsispindi Programos struktūroje. Programoje, kurią numatoma vykdyti rusų bei anglų kalbomis, numatomas kalbų (anglų k. bei lietuvių k.) mokymas, kuris padėtų nuosekliai pereiti prie vien anglų kalba dėstomų dalykų vėlesniuose kursuose bei pagelbėtų studentų integracijai Lietuvos visuomenėje.

Apraše pateikiama Programos turinio dinamika atskirais semestrais, pagrindžiant Programos rengėjų nuostatas ir požiūrį į dėstomų dalykų visumą, jų nuoseklumą, bendrą logiką. Privalomų dalykų visuma bei alternatyviai siūlomi pasirenkami specialieji studijų dalykai suponuoja galimas specializacijas (startuolių/entreprenerystės, žaliosios ekonomikos, tarptautinės ekonomikos, duomenų analitikos), kurios rodo Programos išskirtinumą. Kita vertus, patys Programos rengėjai tokių specializacijų neakcentuoja.

Aprašo rengėjai pabrėžia penkias pagrindines Programos studijų kryptis: mikroekonomika, makroekonomika, ekonometrija, ekonominė politika ir politinė ekonomija, verslo ekonomika. Tokia logika prieštaringa, neaišku, kodėl verslo ekonomika yra tik viena iš penkių krypčių, nors Programa skirta verslo ekonomikos studijoms. Verslo ekonomikos dalykai sudaro absoliučią

daugumą siūlomų programos dalykų, tuo tarpu kitų keturių krypčių dalykų dalys Programos struktūroje mažesnės bei skiriasi.

Apraše teigiama, kad Programoje taikomas „eklektiškas požiūris, grindžiamas penkiomis pagrindinėmis studijų krypties plėtros kryptimis: mikroekonomika, makroekonomika, ekonometrija, ekonominė politika ir politinė ekonomija, verslo ekonomika“ (19 p.). Toks teiginys ekspertų grupei nesuprantamas. Jis išties „eklektiškas“ logikos prasme. Programa vadinasi „Verslo ekonomika“, bet verslo ekonomika atsiranda keistame eklektiško požiūrio dalykų konstrukte šalia kitų Programoje dėstomų dalykų: mikroekonomika, makroekonomika, ekonometrija, ekonominė politika ir politinė ekonomija (beje, pastarojo dalyko studijų programos plane nėra).

- *Galimybių studijuojantiems individualizuoti programos struktūrą atsižvelgiant į asmeninius mokymosi tikslus bei numatytus studijų rezultatus įvertinimas.*

Programa numato tam tikras galimybes studentams individualizuoti savo studijas, siūlydama laisvai pasirenkamus studijų dalykus. Studentams suteikiama galimybė pasirinktinai mokytis kalbų (I semestrą, 12 ECTS). Alternatyviai siūlomų pasirenkamų krypties dalykų spektras yra pakankamai platus (nuolatinių studijų V semestru), tad iš esmės yra sudarytos studijų individualizavimo galimybės, universitetui nuosekliai taikant „Liberal Arts“ studijų modelį. Tačiau ketinamos vykdyti studijų Programos apraše potencialių specializacijų galimybės nėra aiškiai įvardintos. Studijų individualizavimas galimas laisvai pasirenkant praktikos vietą. Aktyvus socialinių partnerių įsitraukimas į Programos rengimą, jos palaikymas potencialiai darytų studijų praktikos atlikimą plačiai prieinamą.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Programą numatoma vykdyti dviem kalbomis – rusų ir anglų k., palaipsniui pereinant prie dėstymo anglų k., atliepiančią egzilio sąlygomis veikiančio universiteto misiją.
2. Programoje itin stipri duomenų analitikos dalykų grupė.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Įgyvendinant šią ekonomikos krypties programą, tikslinga tobulinti atskirų jos dalykų studijų rezultatų (siekinių), studijų metodų ir studentų pasiekimų vertinimo metodų sąsajas.
2. Apraše nurodytos vykdomų studijų individualizavimo galimybės. Vis tik tikslinga geriau pagrįsti alternatyvius dalykus ir juos susieti su specializacijų galimybėmis.

3. Dalykų aprašuose tikslinga nurodyti literatūrą abiem Programos kalbomis.

2.2. MOKSLO (MENO) IR STUDIJŲ VEIKLOS SĄSAJOS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Aukštosios mokyklos vykdomos mokslo (meno) veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo (meno) kryptyje įvertinimas.*

Aprašo 2 skyriuje (18-19 p.) autoriai pateikia ne veiklos lygio pakankamumo su studijų kryptimi susijusioje mokslo kryptyje įrodymus, bet bendro pobūdžio samprotavimus apie ekonomikos mokslą, jo problematikos išplėtimą, taksonomijos aiškinimą. Manome, kad tokie samprotavimai neatitinka ketinamos vykdyti programos aprašo reikalavimų.

Programos dėstytojai, savo mokslinį darbą turėtų sieti su bendra *2019-2024 Mokslo ir meno veiklos strategija*. Apraše teigiama, kad Programos studijų krypties dėstytojų interesai kryptingai fokusuojasi į verslo ekonomiką. Pažymėtina, jog dėstytojai turi ir platesnį mokslinių interesų lauką, suteikiantį verslo ekonomikos studijoms holistiškesnį pobūdį. Ekspertų nuomone tyrimų verslo ekonomikos lauke pasigendama.

Iš pateiktų publikacijų sąrašo, dėstytojų CV matyti, kad Programos dėstytojai yra aktyvūs mokslinėje veikloje, skelbia ir viešina savo tyrimų rezultatus rusų ir anglų kalbomis. Kadangi Programa bus dėstoma dviem kalbomis, tai turėtų būti naudinga studentams. Ypač pažymėtini kviestinių vizituojančių dėstytojų moksliniai pasiekimai ir tikėtinas pozityvus poveikis ketinamoms vykdyti studijoms.

Programą praturtina bendradarbiavimas su BEROC. Vizito metu aiškiau tapo išvelgiama BEROC potenciali nauda Programos dėstytojams ir būsimiems studentams. EHU taikoma mokslinių tyrimų skatinimo sistema, tačiau pastebėtina, jog nėra aišku, kaip ji bus taikoma Programos dėstytojams, tame tarpe užsienio kviestiniams dėstytojams, BEROC tyrėjams.

- *Studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo, meno ir technologijų pasiekimais įvertinimas.*

Nors Programoje planuojamų dėstytojų bendras mokslinių tyrimų ir publikacijų skaičius pakankamas, pasigendama publikacijų aukštesnio tarptautinio lygio leidiniuose (Web of Science, Scopus). Tai pirmiausia pasakytina apie pagrindinius studijų krypties dalykų dėstytojus. Programos sumanytojai neabejotinai supranta studijų turinio susiejimo su naujausiais mokslo

pasiekimais svarbą. Apraše pateiktas Programos dėstytojų (ir studentų) mokslinės veiklos planas 3 metų laikotarpiui.

Ekspertai pastebi, jog visų šių veiklų laukiamas rezultatas nėra didelis - vienas straipsnis recenzuojamame žurnale per metus. Be to, publikacijų planai nesusieti su Programos dalykais.

Ekspertų nuomone, laukiami mokslinės veiklos rezultatai turėtų būti ambicingesni. Be to, susidaro įspūdis, kad dėstytojų, ketinančių dirbti Programoje, moksliniai interesai ganėtinai įvairūs, tad gana sudėtinga suderinti dėstytojų tyrimų temas su dėstomu dalyku. Stinga vieningos ekonomikos mokslinių tyrimų tematikos, tyrimų susietumo su Programa.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Programos dėstytojai turi mokslinių tyrimų vykdymo patirtį.
2. BEROC patirtis gali būti naudinga mokslinės veiklos plėtotei.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Rekomenduotina parengti vieningą ekonomikos mokslinių tyrimų tematiką.
2. Tikslinga numatyti, kaip bus taikoma EHU mokslinių tyrimų skatinimo sistema Programoje dėstančiam akademiniam personalui.
3. Kai kurie dėstytojai mokslinėmis publikacijomis nepasižymi, tad rekomenduotina planuoti jų mokslinę veiklą taip, kad ši derėtų su Programos turiniu, joje dėstomais dalykais.

2.3. STUDENTŲ PRIĖMIMAS IR PARAMA

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Studentų atrankos ir priėmimo kriterijų ir proceso tinkamumo ir viešumo įvertinimas.*

Studentų priėmimo procedūros yra vykdomos vadovaujantis Institucinio priėmimo į EHU I pakopos ir vientisųjų studijų programas taisyklėmis. Yra numatyti reikalavimai stojantiesiems į Programą - privaloma turėti bendrąjį vidurinį išsilavinimą įrodantį dokumentą (planuojama, kad stojančiųjų bendras balas negalėtų būti mažesnis negu 7) ir įrodyti užsienio kalbos mokėjimo lygį. Universitetas taip pat numato, kad stojantieji galės pateikti matematikos, socialinių mokslų ir anglų kalbos valstybinio žinių patikrinimo rezultatus. Be to, jei dėl objektyvių priežasčių stojantysis neturi galimybės šio valstybinio žinių patikrinimo atlikti savo šalyje ar kitoje valstybėje, EHU kaip išimtį sudaro sąlygas laikyti minėtus egzaminus. Stojančiųjų eilė sudaroma

pagal bendrą balų sumą - atestato vidurkis ir trys dalykai. Visą informaciją apie Programą, jos reikalavimus ir kitą aktualią informaciją stojantiesiems yra numatyta pateikti Universiteto interneto puslapyje, susitikimuose su stojančiaisiais ir atvirų durų dienų metu žodžiu. Galima teigti, kad Apraše numatyti studentų atrankos ir priėmimo kriterijai yra aiškūs, priėmimo procesas atliepia kiekvieno stojančiojo individualią situaciją ir Universitetas planuoja viešinti informaciją, susijusią su studentų atranka, priėmimo kriterijais ir procesu, tikslingais būdais.

Visgi ekspertų grupė siūlo atidžiau atsižvelgti į politinę situaciją ir griežtėjančią Baltarusijos piliečių atvykimo į Lietuvą tvarką. Apraše planuojama, kad į Programą būtų priimta 60 studentų. Vizito metu Universiteto atstovai pasidalino informacija, kad už pirmąjį studijų semestrą studentai iš Baltarusijos gali mokėti tik atvykę į Lietuvą - tai kelia papildomą riziką dėl priimtų studentų skaičiaus sumažėjimo.

- *Užsienyje įgytų kvalifikacijų, dalinių studijų ir ankstesnio neformalaus ir savaiminio mokymosi pripažinimo tvarkos ir jos taikymo įvertinimas.*

Nuo 2021 m. EHU suteikta teisė savarankiškai vykdyti už Lietuvos ribų įgyto išsilavinimo pripažinimą, todėl Universitetas vadovaujasi patvirtintu EHU užsienio kvalifikacijų akademinio pripažinimo tvarkos aprašu. Jame numatyta, kad užsienio kvalifikacija vertinama ir sprendimas dėl jos akademinio pripažinimo yra priimamas individualiai, remiantis turima informacija. Nustatydamas užsienio kvalifikacijos vertę, EHU turi teisę taikyti užsienio kvalifikacijos turėtojui žinių ir gebėjimų patikrinimą. Priėmus sprendimą dėl užsienio kvalifikacijos akademinio pripažinimo, EHU vertina specialiuosius reikalavimus užsienio kvalifikacijos turėtojui, siekiančiam būti priimtam į konkrečią studijų programą. Informacija apie Universitete atliekamą užsienio kvalifikacijų akademinį pripažinimą yra skelbiama EHU interneto puslapyje, stojantieji apie pateiktos anketos priėmimą ir dokumentų tinkamumą yra informuojami elektroniniu paštu. Tik po vadovaujantis aprašu atliktų procedūrų stojantieji gali būti priimti studijuoti (stojantiesiems į vėlesnį, negu pirmas, semestrą, taip pat galioja šis reikalavimas; jų dalinės studijos užskaitomos/prilyginamos, vadovaujantis Universitete patvirtinta Studijų rezultatų įskaitymo tvarka, kurios pagrindu įskaitomi anksčiau įgyto formalaus ir neformalaus mokymosi rezultatai).

Ekspertai konstatuoja, jog EHU veikia užsienyje įgytų kvalifikacijų ir ankstesnio neformalaus mokymosi pripažinimo tvarka, o jos taikymas atitinka Lietuvoje egzistuojančią praktiką.

- *Studentams teikiamos akademinės, finansinės, socialinės, psichologinės ir asmeninės paramos tinkamumo, pakankamumo ir veiksmingumo įvertinimas.*

Apraše numatyta, kad Programos studentams akademinė parama bus teikiama tiesiogiai bendraujant su Programos kuratoriais, dėstytojais, administracijos personalu ir virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“, taip pat dalinantis reguliariais informaciniais pranešimais EHU tinklapyje. Informacija apie studijų grafikus, tvarkaraščius, akademinį pažymų ir pažymėjimų išdavimo tvarką ir pan. talpinama virtualioje mokymosi aplinkoje, yra forumai, kuriuose studentai gali pateikti savo klausimus.

Taip pat „Moodle“ talpinama įvairi visai Universiteto bendruomenei skirta informacija. Vizito metu ekspertai turėjo galimybę pamatyti, kad virtualioje mokymosi aplinkoje iš tiesų yra teikiama įvairi studentams aktuali informacija. Universitete numatyta ir finansinė parama studentams, veikia stipendijų programos - pagalbos gali kreiptis neišgalintys finansuoti savo studijų studentai, taip pat skiriamos stipendijos geriausiai studijuojantiems, yra suteikiama parama tyrimų projektams. EHU numatyta ir Skubios paramos fondo stipendija, kuri skiriama Baltarusijos studentams, pašalintiems iš universitetų dėl politinių priežasčių ir dėl to negalintiems tęsti studijų Baltarusijoje. Socialine parama Universitete rūpinasi Studentų reikalų taryba, kuri organizuoja neformalias veiklas, konferencijas, diskusijas. EHU studentai gali nemokamai lankytis privačioje medicinos klinikoje bei gauti nemokamą psichologinę pagalbą.

Ekspertų grupė vizito metu pastebėjo socialinių partnerių išreikštą palaikymą Programos kūrimui, todėl siūlo apsvarstyti paramos galimybes išskirtinai Programos studentams, kurios paskatintų stojančiuosius rinktis būtent šią Programą.

- *Informacijos apie studijas ir studentų konsultavimo pakankamumo įvertinimas.*

Informacija apie studijas ir konsultavimą yra suteikiama tiesiogiai bendraujant su Programos kuratoriais, dėstytojais, administracijos personalu ir virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“, taip pat dalinantis reguliariais informaciniais pranešimais EHU tinklapyje. Studentai forumuose gali teikti klausimus, kurie matomi visiems, taip pat yra galimybė teikti klausimus asmeniškai. Apraše numatyta, kad studentai turės galimybę konsultuotis su visais Programos dėstytojais, departamento darbuotojais, kreiptis į kitų studijų programų pedagogus. Programos dėstytojai bei akademinio departamento administracijos darbuotojai studentus konsultuos priėmimo valandų, specialių konsultacijų metu, el. paštu bei kitais būdais.

Vizito metu ekspertai turėjo galimybę įsitikinti, kad virtualioje mokymosi aplinkoje iš tiesų yra teikiama įvairi studentams aktuali informacija.

Pagrindiniai srities išskirtinumi:

1. Studentų priėmimo ir atrankos kriterijai atliepia egzilio sąlygomis veikiančio Universiteto specifiką.
2. Savarankiškai vykdomas už Lietuvos ribų įgyto išsilavinimo pripažinimas yra reglamentuotas pagal Lietuvos aukštojo mokslo įstatymo reikalavimus.
3. Programa turi aiškią orientaciją į Baltarusijos rinką - studentams iš Baltarusijos suteikiama išskirtinė finansinė parama, Universitetas suteikia pagalbą, susijusią su dokumentų paruošimu atvykimui į Lietuvą ir įsikūrimu joje.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Įgyvendinant šią ekonomikos krypties programą, ekspertų grupė rekomenduoja apsvarstyti paramos, skiriamos išskirtinai naujos Programos studentams, galimybes.
2. Ekspertų grupė rekomenduoja studentų iš Baltarusijos priėmimo procese atsižvelgti į studijų finansavimo iššūkius (vykdant apmokėjimą už studijas).
3. Rekomenduojama numatyti papildomas priemones, padedančias užtikrinti, kad griežtėjant Baltarusijos piliečių atvykimo į Lietuvą tvarkai Programoje studijuos numatyta 60 studentų grupė.

2.4. STUDIJAVIMAS, STUDIJŲ PASIEKIMAI IR ABSOLVENTŲ UŽIMTUMAS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Mokymo ir mokymosi proceso, leidžiančio atsižvelgti į studijuojančiųjų poreikius ir įgalinančių juos pasiekti numatytus studijų rezultatus, įvertinimas.*

Apraše (27 psl.) nurodyti numatomi taikyti įvairūs studijų metodai. Jie apima tiek tradicinius, tiek ir šiuolaikinius studijų metodus, tokius kaip paskaita, seminaras, rašto darbai, prezentacijos, komandinis darbas, atvejo analizė, vaidmenų žaidimai ir simuliacijos ir kt. Atsižvelgiant į pateiktą informaciją galima teigti, jog inovatyvūs studijų metodai papildytų tradicinius studijų metodus, o studijas leistų grįsti šiuolaikine paradigma, kai „centrinis ir aktyvusis studijų proceso veikėjas yra studentas, o studijos orientuotos į patirtinę, refleksišią jo veiklą“. Tokia studijų metodų

įvairovė sudaro prielaidas parinkti tinkamą metodą atsižvelgiant į konkrečių studijuojančiųjų poreikius.

Vis tik studijų metodų įvardijimas neatskleidžia, kaip konkrečiai vieno ar kito inovatyvaus metodo taikymas tiesiogiai prisidės prie studijų rezultatų siekimo. Dalykų aprašuose pateikti studijų metodai neatspindi metodų taikymo prioritetų bei svarbos kiekvieno dalyko rezultatų pasiekimui. Todėl kyla abejonės, ar visi ir koku mastu įvardinti metodai yra reikalingi dalykų studijų rezultatams pasiekti. Apraše akcentuojama projektinių studijų prieiga (PBL – Project based learning approach), kuri būtų derinama su probleminiu mokymu(si) bei įrodymais grįstu mokymusi, o taip pat Simuliacinis projektas. Ekspertai pastebėjo, jog dalykų aprašai neatskleidžia, kaip jie bus realizuojami, tad kyla abejonės dėl jų realaus įgyvendinimo mokymo ir mokymosi procese numatomiems studijų rezultatams pasiekti.

Aprašo 3 priede pateiktuose dalykų aprašuose išvardijami įvairūs studijų rezultatų pasiekimo vertinimo metodai. Kiekvieno dalyko apraše nurodoma vertinimo strategija, kurioje detalizuoti atsiskaitymų tipai, jų įtaka galutiniam pažymiui, atsiskaitymo laikas ir vertinimo kriterijai. Studijų rezultatai vertinami taikant dešimtbalę sistemą ir kaupiamąjį vertinimą, nustatytas slenkstinis kriterijus, apibūdinantis pasiektą minimalų, privalomą kompetencijos lygį. Atsižvelgiant į pateiktus argumentus, ekspertų grupė gali teigti, kad studentų pasiekimų vertinimo sistema yra aiški ir iš esmės tinkama studijų rezultatams įvertinti. Vis tik reikia atkreipti dėmesį, jog numatyti nedideli (lyginamuoju svoriu, pavyzdžiui, 5% galutinio pažymio) atsiskaitymai nėra pagrįsti, menkina jų reikšmingumą. Dalies dalykų galutinis vertinimas, vietoj egzamino, numatytas baigiamojo projekto forma. Kelia abejonių, ar tokia atsiskaitymo forma raštu, kai vertinamas literatūros šaltinių naudojimas, aukštas temos originalumo ir aktualumo lygis, yra tikslingas kai kuriuose ekonomikos programos dalykuose, pavyzdžiui, statistikos, ekonometrijos, finansų apskaitos. Ekonometrijos kurse antrame semestre numatytas grupinis galutinis atsiskaitymas (projektas), atsisakius individualaus galutinio egzamino, o tai kelia abejonių, kaip bus įgyvendintas individualus studento dalyko rezultatų vertinimas. Dalykų studijų rezultatų vertinimui plačiai naudojami atsiskaitymai esė, individualios ar grupinės kūrybinės užduoties forma, tačiau kyla abejonių dėl jų tinkamumo vertinant „tikslųjų“ studijų dalykų (statistikos, ekonometrijos, mašininio mokymo ir kt.) rezultatus.

Programoje studentų kontaktinis darbas apima 27.7%, o savarankiškas darbas (mokymasis) sudaro 72.3% procentus Programos apimties. Savarankišką darbą (mokymąsi) sudaro pasirengimas seminarams, testams, egzaminams, individualių ir grupinių kūrybinių užduočių atlikimas, savarankiškas baigiamųjų projektų, baigiamųjų darbų rengimas ir kt. Konkretūs

mokymo ir studentų savarankiško mokymosi būdai bei jų apimtys yra nurodomi studijų dalykų aprašuose (3 priedas). Savarankiško darbo rezultatai vertinami remiantis iš anksto numatytais ir studentams pristatytais studijų rezultatais, kurie vertinime išreiškiami konkrečiais vertinimo kriterijais ir rodikliais.

Studentų pasiekimų vertinimo sistema remiasi EHU Vidinės kokybės vadybos sistema bei studijų proceso organizavimo tvarka (2019). Vis tik ekspertams kyla abejonių, kaip pavyks šias tvarkas įgyvendinti, jei Programoje dėstys daug išorinių dėstytojų, o ji bus administruojama specialiai sukurto padalinio. Ekspertų grupė konstatuoja, jog nepaisant nurodytų pastabų, mokymo ir mokymosi procesas gali užtikrinti tinkamą Programos įgyvendinimą ir studijų rezultatų pasiekimą. Ekspertų grupė abejoja dėl studentų krūvio tolygumo semestrų metu, todėl rekomenduoja peržiūrėti atsiskaitymus bei jų grafikus, tolygiai išdėstant darbo krūvį semestrų metu.

Aprašo 27 psl. nurodyta, kad Programos absolventai galės kryptingai tęsti studijas magistro studijų programose įvairiuose Europos ir kitų šalių universitetuose. Vertinant tolimesnių studijų galimybes, galima teigti, jog jos pagrįstos pakankamai.

- *Sąlygų, užtikrinančių galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, įvertinimas.*

Vertinant sąlygas, užtikrinančias galimybes studijuoti socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais, reikia pirmiausiai paminėti finansinę paramą. EHU skiriama Skubios paramos fondo stipendija Baltarusijos studentams, pašalintiems iš universitetų dėl politinių priežasčių ir dėl to negalintiems tęsti studijų Baltarusijoje. EHU studentai su specialiaisiais poreikiais gali gauti tikslines kas mėnesines išmokas (152 eurų per mėnesį), jei atitinka tam tikras sąlygas, pavyzdžiui, turi teisės aktų nustatyta tvarka 45 procentų ar mažesnę darbingumo lygį arba sunkų ar vidutinį neįgalumo lygį. Be to, studentai, turintys negalią, bei turintys teisę gauti tikslines išmokas, gali pretenduoti ir į socialinę stipendiją. Universitetas yra pasirašęs sutartį su privačia medicinos klinika (Fama Bona), ir vizitai pas gydytojus studentams nekainuoja. Vis tik kyla abejonių dėl studijų proceso pritaikymo efektyvumo, techninių, organizacinių, metodinių priemonių prieinamumo socialiai pažeidžiamoms grupėms bei studentams su specialiaisiais poreikiais.

- *Akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimo įvertinimas.*

Apraše pateikta informacija rodo, kad akademinio sąžiningumo, tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimui vadovaujamosi nuostatomis, aptartomis vidiniuose universiteto dokumentuose – Europos humanitarinio universiteto studijų rezultatų vertinimo tvarkoje, taip pat Rašto ir kūrybinių darbų rengimo savarankiškumo tvarkoje Europos humanitariniame universitete (2022) bei Akademinės etikos kodekse. Universitete yra įdiegta baigiamųjų darbų plagiato patikros sistema, tačiau jos įgyvendinimas nėra plačiau aptartas. Iš Aprašo nėra aišku, kaip užtikrinamas tarpinių ir galutinių semestro rašto darbų (projektų, kūrybinių užduočių) autentiškumas, kaip vyksta tolerancijos ir nediskriminavimo užtikrinimo politikos įgyvendinimas, bei kaip prisiderinama prie studijuojančiųjų, turinčių specialiųjų poreikių (turinčių regos, klausos, judėjimo ar kt. negalią), galimybių.

- *Apeliacijų, skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymo efektyvumo krypties studijose įvertinimas.*

Analizuojant apeliacijų ir skundų dėl studijų proceso teikimo ir nagrinėjimo procedūrų taikymą pastebėta, kad studentams yra sudarytos galimybės teikti apeliacijas dėl galutinio baigiamojo projekto įvertinimo Apeliacinei komisijai, sudarytai iš dėstytojų ir studentų atstovų. Komisija pateikia išvadą dėl apeliacijos per tris dienas. Ekspertai pastebi, kad iš Aprašo nėra aišku, kaip studentai gali susipažinti su kiekvieno konkretaus dalyko įvertinimu, t. y. kokia taikoma praktika, pvz., ar skelbiamas laikas ir vieta, kur galima susipažinti su įvertinimu, ar ir kaip dėstytojas teikia individualų išsamų grįžtamąjį ryšį ir pan. Apibendrinant Apraše pateiktą informaciją galima teigti, kad apeliacijų ir skundų nagrinėjimo procedūros nėra visiškai aiškios ir skaidrios.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Programoje numatoma naudoti daug įvairių šiuolaikinių aktyvaus mokymo(-si) metodų, kurie motyvuoja studentus bei sudaro galimybes užtikrinti efektyvų mokymąsi.
2. Kadangi Programą tik ketinama vykdyti, nėra informacijos apie absolventų užimtumą. Tačiau remiantis kitų EHU vykdomų programų pavyzdžiu ir darbdavių išreikštu Programos palaikymu, galima teigti, jog absolventų užimtumas nesukels problemų, o perkeltos iš Baltarusijos įmonės sukurs platesnes užimtumo galimybes.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Rekomenduotina peržiūrėti studijų rezultatų pasiekimo vertinimo metodus, jų tikslingumą, tolygiai išdėstyti savarankiško darbo krūvį semestro metu peržiūrint atsiskaitymų grafikus.
2. Rekomenduotina sudaryti sutartis su darbdaviais, kurios užtikrintų potencialias studentų bei absolventų įsidarbinimo galimybes.

2.5. DĖSTYTOJAI

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programoje dirbančių dėstytojų skaičiaus, kvalifikacijos ir kompetencijos (mokslinės, didaktinės, profesinės) pakankamumo studijų rezultatams pasiekti įvertinimas.*

Programos dėstytojų kolektyvas formuojamas remiantis Europos humanitarinio universiteto rektoriaus 2021 m. birželio 2 d. nutarimu Nr. 01-45. Jame numatyti ir socialinių mokslų dėstytojams ir mokslo darbuotojams keliami kvalifikaciniai ir kompetencijos reikalavimai. Kaip matyti iš pateikto 4 priedo, bendruosius Programos dalykus ruošiasi dėstyti 6 dėstytojai, pagrindinius studijų krypties dalykus - 16 EHU dėstytojų ir 19 vizituojančių dėstytojų iš ES ir kitų šalių. Iš pateiktų dėstytojų gyvenimo aprašymų ir pokalbių vizito metu galima daryti išvadą, kad iš esmės dėstytojų skaičius, jų kvalifikacija ir kompetencijos yra pakankamos vykdyti Programą.

Planuojama, kad numatomų Programos studijų krypties dalykų dėstytojų, dirbsiančių ne mažiau kaip puse etato aukštojoje mokykloje, dalis nuo visų numatomų Programos krypties dalykų dėstytojų, sudarys apie 20 %. Dėstytojų, dirbsiančių pilnu etatu, dalis ganėtinai maža. Kaip rodo praktika, dėstytojus dirbančius nepilnu etatu sunkiau įtraukti į aukštosios mokyklos pastovia akademinę ir mokslinę veiklą.

Apie pakankamai aukštą personalo kvalifikaciją liudija tai, kad studijų krypties dalykus dėstys 88% turinčių mokslo laipsnį dėstytojų; mokslo laipsnį turintieji studijų kryptyje dėstys 75% Programos apimties.

Į Programos tikslų realizavimą planuojama pritraukti dėstytojus, dirbančius įvairiuose užsienio universitetuose. Tikėtinas svarus vizituojančių dėstytojų indėlis realizuojant numatytus Programos tikslus. Dauguma kviestinių dėstytojų tam turi pakankamai mokslinių, didaktinių ir profesinių kompetencijų. Tai patvirtina jų CV ir paruoštų studijų dalykų aprašų turinys.

Neabejotina, kad vizituojančių dėstytojų pritraukimas praturtins Programą bei suteiks jai išskirtinių tarptautiškumo bruožų. Tačiau toks gausus užsienio šalių dėstytojų skaičius Programoje gali sukelti papildomų rizikų realizuojant jos tikslus. Tai visų pirma pasakytina apie studijų proceso organizavimą. Susitikimų su Programos rengėjais metu paaiškėjo, jog numatoma, kad Programą administruos specialiai sukurtas padalinys. Ekspertams kyla abejonų, kaip tokiu atveju pavyks įgyvendinti EHU vidines tvarkas - EHU Vidinės kokybės vadybos sistema, Europos humanitarinio universiteto studijų proceso organizavimo tvarka (2019).

Taikant pasirinktą studijų modelį planuojama, kad atskirus studijų dalykus dėstys ne vienas, bet keli dėstytojai. Atvykstančių dėstytojų kelionių bei apgyvendinimo sąnaudos gali žymiai padidinti Programos studijų kaštus. Dėl šios priežasties planuojama plačiai naudoti nuotolinio mokymo metodus. EHU tam turi pakankamą materialinę bazę ir patirties dirbant su kitomis studijų programomis, parengti nuotolinio mokymo studijų reikalavimai. Visgi susitikimo su dėstytojais metu paaiškėjo, kad kol kas iš kitų universitetų kviečiamas dėstyti personalas su jais giliau nesusipažinęs.

- *Sąlygų dėstytojų kompetencijoms tobulinti įvertinimas.*

Dabartinė EHU praktika patvirtina, kad dėstytojų kompetencijų tobulinimui skiriamas nemažas dėmesys: organizuojami seminarai personalo didaktinių žinių ir įgūdžių tobulinimui, rengiami inovatyvių dėstymo metodų taikymo ir kiti mokymai. Be to, EHU taikoma dėstytojų kvalifikacijos kėlimo sistema. Siekiama, kad personalas būtų kryptingai orientuojamas į profesinių žinių bei anglų kalbos įgūdžių tobulinimą.

Kaip jau buvo minėta, nemaža dalis dėstytojų (įskaitant ir pagrindinius studijų krypties dalykus) EHU dirbtų nepilnu etatu. Ekspertai mano, kad tai gali apsunkinti vieningos dėstytojų kvalifikacijos kėlimo sistemos taikymą Programoje. Žinia, kad vizituojančių dėstytojų aukštosios mokyklos turi savo personalo kompetencijų tobulinimo sistemas, kurios yra ganėtinai skirtingos.

Apraše teigiama, kad „pastaraisiais metais EHU skiriama vis daugiau dėmesio dėstytojų kompetencijų tobulinimui. Įdarbinant dėstytojus, šiuo metu yra vis labiau orientuojamasi ne tik į asmens profesinių, bet ir pedagoginių kompetencijų lygį. Dėstytojai skatinami naudoti inovatyvius dėstymo metodus“ (p. 30). Deja, bet patvirtinančių šį teiginį konkrečių įrodymų aptikti nepavyko.

EHU natūraliai susiklostė darbo tarptautinėje aplinkoje sąlygos, tad tarptautiškumas yra vienas iš Programos privalumų.

Pagrindiniai srities išskirtinumi:

1. Akademinis personalas pakankamai kvalifikuotas, turintis tarptautinės patirties pedagoginėje srityje bei darbo tarptautiniuose projektuose patirtį.
2. Kviestinių dėstytojų kvalifikacija tinkama Programai vykdyti.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Nemaža dėstytojų dalis nėra įdarbinta EHU pilnu etatu, o tai potencialiai gali sudaryti problemų kokybiškam studijų proceso ir Programos tikslų realizavimui.
2. Rekomenduojama numatyti, kaip Programos dėstytojų darbą bei EHU veikiančių tvarkų įgyvendinimą užtikrins Programos administravimui specialiai sukurtas padalinys.

2.6. STUDIJŲ MATERIALIEJI IŠTEKLIAI

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Programos fizinių, informacinių ir finansinių išteklių, leidžiančių užtikrinti efektyvų mokymosi procesą, tinkamumo ir pakankamumo įvertinimas.*

EHU įrengtos patalpos yra pritaikytos numatytam į Programą priimti studentų skaičiui - pora didesnių auditorijų talpina iki 120 žmonių, yra įrengtos kompiuterinės klasės, skirtos mažesnėms grupėms (iki 15 vietų). Universitete yra įrengtas liftas, kuris skirtas specialius poreikius turintiems asmenims. EHU esanti biblioteka nėra pakankamai pritaikyta didesniai studentų skaičiui, tačiau Universiteto pastate yra įrengtos atskiros zonos, kuriose studentai gali mokytis prie darbui skirtų stalų. Bibliotekoje vadovėlių, kurie reikalingi išskirtinai Programos studentams rusų bei anglų kalbomis, kiekis šiuo metu yra ribotas, tačiau Aprašo rengėjai pateikė sudarytą numatomų įsigyti priemonių studijoms sąrašą.

Taip pat vizito metu buvo parodytos prenumeruojamos duomenų bazės - vertintojų nuomone, jas reikėtų praplėsti. Universitetas prenumeruojamų duomenų bazių sąrašą Programos vykdymui planuoja papildyti. Universiteto atstovai patikino, kad studentai turi galimybę naudotis ir kitų aukštųjų mokyklų bibliotekų ištekliais.

Apraše nurodyta, kad studijuojantieji Programoje dirbs su naujausiais programinės įrangos paketais, tačiau vizito metu nebuvo patikslinta, kokia programinė įranga bus naudojama ir kaip bus užtikrinta, kad studentai turėtų prieigą prie šios programinės įrangos savarankiškam darbui. Numatomų įsigyti priemonių studijoms sąrašė programinė įranga, kuri, vertintojų nuomone, atitiktų mokomųjų dalykų „Programavimo metodai ekonomikoje ir versle“, „Dirbtinio intelekto pagrindai“, „Duomenų mokslas“ tikslus, nenurodyta.

Vizito metu ekspertai turėjo galimybę įsitikinti, kad studentams aktuali informacija, susijusi su studijomis, mokomaisiais dalykais ir pan. yra pateikiama virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“. Materialiųjų išteklių kiekis studijų kokybei užtikrinti akivaizdžiai turi būti toliau plėtojamas, tačiau dabartiniai trūkumai ekspertams atrodo pagrįsti, kadangi Programa neakredituota, o tokios pačios krypties studijos Universitete iki šiol nevykdytos.

- *Programos vykdymui reikalingų išteklių planavimo ir atnaujinimo įvertinimas.*

Aprašo rengėjai pateikė sudarytą numatomų įsigyti priemonių studijoms sąrašą, kuriame nurodyti vadovėliai, vertintojų nuomone, yra pakankamai nauji ir jų tematika atitinka kuriamos Programos tikslus. Visgi ekspertai pastebi, kad planuojami įsigyti vadovėliai daugiausiai yra skirti ekonomikos, statistikos ir ekonometrijos mokomiesiems dalykams. Vertintojų nuomone, siekiant užtikrinti studijų kokybę, vadovėlių, skirtų verslo mokomiesiems dalykams (t. y. finansų, vadybos, rinkodaros tematika), sąrašas turėtų būti papildytas. Taip pat numatytų įsigyti priemonių sąrašė nurodyta programinė įranga - Office 365, Google Clouds - ekspertų nuomone, yra nepakankama užtikrinti mokomųjų dalykų „Programavimo metodai ekonomikoje ir versle“, „Dirbtinio intelekto pagrindai“, „Duomenų mokslas“ kokybei. Vizito metu Universiteto atstovai nepatiksino, kokia programine įranga planuojama naudotis, todėl ekspertai pabrėžia, kad numatytų įsigyti priemonių studijoms sąrašė turėtų būti įtraukta R, Matlab, Python ar panaši programinė įranga.

Pagrindiniai srities išskirtinimai:

1. Universitete aktyviai naudojama virtuali mokymosi aplinka „Moodle“.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Tikslinga įsigyti vadovėlių anglų ir rusų kalbomis, skirtų programos vykdymui.

2. Planuojami įsigyti vadovėliai daugiausiai skirti ekonomikos, statistikos ir ekonometrijos mokomiesiems dalykams, tad reikalingas didesnis dėmesys ištekliams, susijusiems su verslo dalykais.
3. Tikslinga numatyti, kokia programinė įranga bus naudojama mokomųjų dalykų tikslams įgyvendinti.
4. Rekomenduojama papildyti prenumeruojamų duomenų bazių sąrašą, atsižvelgiant į Programos poreikius.

2.7. STUDIJŲ KOKYBĖS VALDYMAS IR VIEŠINIMAS

Vertinamoji sritis analizuojama pagal šiuos rodiklius:

- *Studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemos veiksmingumo įvertinimas.*

EHU vidinė studijų kokybės užtikrinimo sistema atitinka Europos aukštojo mokslo kokybės užtikrinimo nuostatas ir gaires, Universiteto strateginius dokumentus - Universiteto 2021–2026 m. strategiją, jos įgyvendinimo planus. Juose studijų kokybės užtikrinimas yra vienas iš strateginių tikslų. Strateginiu lygiu vidinė kokybės užtikrinimo sistema yra apibrėžta vidiniuose EHU kokybės valdymo dokumentuose – Kokybės užtikrinimo politikoje ir Europos humanitarinio universiteto vidinio studijų kokybės užtikrinimo sistemos apraše (2023) ir veiklos rodikliuose.

Apraše nurodoma, jog Universiteto vykdomose studijų programose aiškiai suformuluoti studijų programos tikslai, rezultatai (ir kiekvieno studijuojamo dalyko rezultatai), studentų progreso rodikliai, studentų darbo krūvis numatytas ECTS.

Pateiktame Apraše nurodyta, jog Universitete yra Kokybės koordinatorius, kuris atsakingas už studijų kokybės užtikrinimo proceso koordinavimą, atitikimo europiniams ir nacionaliniams studijų kokybės standartams stebėseną ir užtikrinimą, komunikaciją susijusiais klausimais su atsakingomis institucijomis, studijų programų išorinio vertinimo proceso koordinavimą, studijų kokybės apklausų organizavimą ir analizavimą, ataskaitų rengimą. Tačiau susitikimų metu tokio koordinatoriaus vaidmuo nebuvo minimas.

Apraše detaliai apibūdinta Universitete veikianti vidinio studijų kokybės užtikrinimo sistema, kurioje pažymėtinas dėstytojų įsitraukimas į studijų programos valdymą. Svarbiausi EHU studijų programų klausimai svarstomi studijų programų komitetuose, kuriuos sudaro studijų programos dėstytojai, kuratorius, studentai bei socialiniai partneriai. Vis tik susitikimo EHU metu susidarė įspūdis, jog potencialūs Programos dėstytojai nėra pakankamai susipažinę su vidine Universiteto kokybės valdymo sistema.

Vertinant studijų kokybės valdymo sistemos veiksmingumą reikia pabrėžti, jog numatomas Programos valdymo modelis (per atskirą filialą, pagal sutartį su BEROC tyrimų centru) kelia eilę rizikų, kaip ir ar bus filiale taikomos EHU vykdomos kokybės valdymo priemonės. Padalinys (departamentas), veikiantis pagal sutartį su BEROC tyrimų centru, tik steigiamas, nėra aišku, kokių mastu jo darbuotojai susipažinę su EHU vidinėmis valdymo sistemomis ir kokie bus pavaldumo ryšiai.

- *Socialinių dalininkų (studentų ir kitų suinteresuotų šalių) įtraukimo į vidinį kokybės užtikrinimą veiksmingumo įvertinimas.*

Apraše nurodoma, jog siekiant įtraukti studentus ir socialinius partnerius į kokybės užtikrinimo procesus, viena iš svarbiausių kokybės monitoringo ir įsivertinimo priemonių yra studentų apklausa, kasmetinė dėstytojų atestacija, studentų nuomonės apklausa ir jų studijų pasiekimų duomenys, dėstytojų darbo virtualioje mokymosi aplinkoje „Moodle“ vertinimas. Vis tik nėra detaliau paaiškinti šių apklausų tikslai, kada jos yra naudojamos, detaliau neatskleistas jų taikymo mechanizmas, kas ir kokiais metodais vertina dėstytojų darbą „Moodle“ aplinkoje. Kyla rizika, ar įgyvendinant Programą atskirame naujame filiale (departamente) studentų bei dėstytojų įsitraukimas bus užtikrintas. Pokalbių metu dauguma dėstytojų nebuvo susipažinę su šia sistema.

Socialinių partnerių įtraukimas pateiktame Apraše aprašytas labai glaustai. Vis tik susitikimo su socialiniais partneriais metu jų išreikštas požiūris, noras įsitraukti į Programos įgyvendinimą, suinteresuotumas Programos kokybe buvo akivaizdus. Pastebėtinas itin pozityvus socialinių partnerių požiūris į Universitetą ir jo absolventus. Visi socialiniai partneriai išreiškė ketinimą ateityje remti Universitetą ir stiprinti bendradarbiavimą. Pažymėta, jog labai svarbu realiai užtikrinti socialinių dalininkų dalyvavimą bei įtraukimą svarstant įvairius Programos turinio, įgyvendinimo kokybės ir kitus klausimus, kurie prisidėtų tiek prie stipresnio kokybės valdymo, tiek ir prie Programos viešinimo.

Pagrindiniai srities išskirtinumai:

1. Stipri socialinių partnerių parama ir programos palaikymas.
2. Galimybė pasinaudoti BEROC akademinė, mokslinė patirtimi, bei turimu partnerysčių tinklu programai įgyvendinti.
3. Galimybė pasinaudoti EHU patirtimi taikant studijų vidinio kokybės užtikrinimo sistemą Programoje.

Pagrindiniai srities tobulintini aspektai:

1. Universitetas turėtų aiškiau apibrėžti naujo padalinio vietą organizacinėje struktūroje, skirtą potencialiai ekonomikos studijų programai įgyvendinti.
2. Šios ekonomikos krypties programos įgyvendinimo atveju, rekomenduotina formalizuoti socialinių partnerių, jau išreiškusių stiprų palaikymą programai, įtraukimą konkrečiomis bendradarbiavimo formomis.

III. REKOMENDACIJOS

Kitos rekomendacijos:

1. Rekomenduojama studentų iš Baltarusijos priėmimo procese atsižvelgti į jų studijų finansavimo iššūkius bei numatyti paramos, skiriamos išskirtinai naujos Programos studentams, galimybes.
2. Programos vykdymui ekonomikos kryptyje būtina papildyti materialinius išteklius - vadovėlių, programinių priemonių išteklius mokomųjų dalykų tikslams įgyvendinti, išplėsti prenumeruojamų duomenų bazių sąrašą.
3. Rekomenduojama numatyti priemones dėstytojų mokslinę veiklą plėtoti susiejant su Programos turiniu, joje dėstomais dalykais, užtikrinti EHU mokslinių tyrimų skatinimo sistemos taikymą Programoje dėstančiam akademiniam personalui.
4. Universitetas turėtų aiškiau apibrėžti Programai administruoti naujai kuriamo padalinio vietą organizacinėje EHU struktūroje.

IV. APIBENDRINAMASIS ĮVERTINIMAS

Europos humanitarinio universiteto ketinama vykdyti studijų programa *Verslo ekonomika* vertinama teigiamai.

Eil. Nr.	Vertinimo sritis	Srities įvertinimas, balai
1	Studijų tikslai, rezultatai ir turinys	3
2	Mokslo (meno) ir studijų veiklos sąsajos	3
3	Studentų priėmimas ir parama	3
4	Studijavimas, studijų pasiekimais ir absolventų užimtumas	3
5	Dėstytojai	3
6	Studijų materialieji ištekliai	2
7	Studijų kokybės valdymas ir viešinimas	3
Iš viso:		20

1-Nepatenkinamai (sritis netenkina minimalių reikalavimų, yra esminių trūkumų, dėl kurių krypties studijos negali būti vykdomos)

2-Patenkinamai (sritis tenkina minimalius reikalavimus, yra esminių trūkumų, kuriuos būtina pašalinti)

3-Gerai (sritis plėtojama sistemškai, be esminių trūkumų)

4-Labai gerai (sritis vertinama labai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje, be jokių trūkumų)

5-Išskirtinės kokybės (sritis vertinama išskirtinai gerai nacionaliniame kontekste ir tarptautinėje erdvėje)

Ekspertų grupės vadovas:

Prof. dr. Valdonė Darškuvienė